

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему: «Експортні операції у сфері зовнішньоекономічних відносин:
облік, аналіз, контроль (на прикладі ТОВ «Фінагро»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Сандецька Ніколь Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Людмила Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогодні багато підприємств прагнуть переорієнтуватися на зовнішній ринок через нестабільність економічної ситуації на внутрішньому ринку України. Інформаційне забезпечення набуває великої важливості у прийнятті управлінських рішень.

Однак незбалансованість між бухгалтерським і податковим обліком експортних операцій є причиною виникнення проблем в отриманні ефективних результатів фінансово-господарської діяльності. До того ж відсутність системного підходу до організаційно-методичного забезпечення обліку, аналізу та контролю експортних операцій призводить до серйозних порушень валютного, податкового і митного законодавства. Необхідність вивчення цих питань і обумовило актуальність теми роботи.

Мета дослідження полягає у дослідженні теоретико-методичних та практичних аспектів обліку, аналізу, контролю експортних операцій та пошуку напрямків їх удосконалення.

Відповідно до мети підлягають вирішенню такі **завдання**:

- розкрити сутність експортних операцій та їх класифікацію;
- розглянути порядок відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів від здійснення експортних операцій;
- дослідити специфіку відображення в обліковій системі експортних операцій на базовому підприємстві - ТОВ «Фінагро»;
- розкрити особливості оподаткування експортних операцій на вітчизняних підприємствах;
- проаналізувати результативність проведення експортних операцій за основними фінансовими показниками;
- розглянути методичні засади внутрішнього контролю експортних операцій;
- визначити напрямки удосконалення обліку та контролю експортних операцій у системі міжнародних відносин.

Предметом дослідження є теоретико-методичні, прикладні аспекти обліку, аналізу і контролю експортних операцій та напрями їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є облік, аналіз та контролю експортних операцій ТОВ «Фінагро».

Методи дослідження: аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку, аналізу, контролю експортних операцій; абстрагування – для формування узагальнених висновків; конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; графічний метод – для наочного зображення результатів дослідження; а також опитування, перерахунок, перевірка; аналітичні розрахунки та інші методи.

Інформаційна база дослідження: законодавчі акти України, нормативні документи, довідково-інформаційні видання, наукові праці учених, матеріали науково-практичних конференцій, а також статутні, первинні документи, облікові реєстри та дані звітності досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань) та 9-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 64 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Експортні операції у системі міжнародних відносин: теоретичні засади»* досліджуються сутність, класифікація експортних операцій, їх нормативне регулювання та порядок відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів від здійснення експортних операцій.

У другому розділі *«Відображення експортних операцій у підсистемах обліку ТОВ «Фінагро»* наведена загальна економічна характеристика досліджуваного підприємства, та розкрита специфіка здійснення експортних операцій та їх відображення у системі обліку та оподаткуванні на вітчизняному підприємстві.

У третьому розділі *«Підвищення ефективності експортних операцій суб'єктів господарювання»* розглянуто методичні аспекти аналізу ефективності проведення експортних операцій, досліджено основні засади внутрішнього контролю діяльності підприємства у міжнародній сфері. Запропоновано напрямки удосконалення методичного забезпечення обліку та контролю експортних операцій на вітчизняних підприємствах.

ВИСНОВКИ

Для досягнення мети у роботі були вирішені поставлені завдання, що дало змогу зробити наступні висновки.

За результатами дослідження сутності експортних операцій унаочнено проблемні теоретичні аспекти у частині застосування окремих понятійних категорій. Розгляд найбільш характерних ознак експортних операцій дав можливість систематизувати різні види експортних операцій. Вивчення нормативно-правових актів щодо обліку фінансових результатів за складовими компонентами (доходів та витрат) та порядку формування первинного, аналітичного та синтетичного обліку експортних операцій дало змогу обґрунтувати, що саме прибуток слугує джерелом економічного розвитку підприємства у сфері міжнародних відносин.

З метою розкриття діючої практики обліку, аналізу та контролю на ТОВ «Фінагро» у роботі розглянута його організаційно-економічна характеристика. Встановлено, що фінансовий стан підприємства на кінець звітної періоду є стійким та платоспроможним. Розгляд експортних операцій на базовому підприємстві дав можливість унаочнити специфіку їх здійснення у сфері міжнародних відносин на підставі комісійних угод, експорту готової продукції, товарів, робіт, послуг за різними умовами оплати. Дослідження основних аспектів оподаткування експортних операцій за головними елементами у розрізі справляння бюджетотворюючих податків дозволило узагальнити особливості діючої практики обліку та оподаткування експортних операцій на вітчизняних

підприємствах та довести, що на ТОВ «Фінагро» виконуються нормативні вимоги відображення таких операцій у системі бухгалтерського та податкового обліку.

На підставі дослідження теоретичних основ внутрішнього контролю через взаємозв'язок його структурних елементів доведено, що доцільно впроваджувати у національну контрольну практику СВК, побудовану саме за міжнародними моделями COSO. Розгляд діючої практики окремих об'єктів обліку дозволив запропонувати для удосконалення методичного забезпечення впровадження окремих форм: реєстрів обліку витрат, дані яких позитивно впливатимуть на якість обліку та контролю за експортними операціями; робочих документів внутрішнього контролера / внутрішнього аудитора з перевірки господарських операцій, пов'язаних з продажем іноземної валюти; та узагальнити типові помилки при відображенні в обліку експортних операцій.

Проведений аналіз структури експортних операцій з відповідним групуванням за країнами, товарами та видами укладених контрактів (зокрема, за прямими експортними договорами, бартерними та посередницькими угодами) дав можливість з'ясувати, що найбільшу частку у загальній структурі експорту займає продаж за прямими договорами.

На підставі визначення темпів зростання та приросту загального обсягу експортних операцій, рівня дотримання термінів експортних угод, оцінки сплачених штрафних санкцій за порушення термінів експортних угод доведено, що підвищення рівня виконання експортних контрактів в строк у кінці звітного періоду пов'язано з покращенням роботи фахівців контрольної сфери, відділу збуту та загальним поліпшенням економічних зв'язків з контрагентами. Враховуючи дані коефіцієнтів ефективності, які слугують індикатором для прийняття оптимальних управлінських рішень, запропоновано напрямки удосконалення методичного забезпечення обліку, аналізу та контролю експортних операцій на вітчизняних підприємствах, зокрема, у частині розробки на державному рівні:

- методичного інструментарію фінансового контролю для перевірки експортних операцій, в яких застосовуються трансфертні ціни;
- удосконалення звітної документації щодо операцій у сфері ЗЕД;
- підходів до обґрунтованості формування справедливої, звичайної та митної вартості активів;
- механізму перевірки достовірності здійснення експортних операцій у сфері зовнішньоекономічних відносин.

АНОТАЦІЯ

Сандецька Н. Ю. «Експортні операції у сфері зовнішньоекономічних відносин: облік, аналіз, контроль (на прикладі ТОВ «Фінагро»)»»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»

(шифр та назва спеціальності)

(назва освітньої програми)

консалтинг»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі досліджуються сутність, класифікація експортних операцій, їх нормативне регулювання та порядок відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів від здійснення експортних операцій.

Наводиться загальна економічна характеристика ТОВ «Фінагро» та простежується специфіка здійснення експортних операцій та їх відображення у системі обліку та оподаткуванні на вітчизняному підприємстві.

Розглядаються методичні аспекти аналізу ефективності проведення експортних операцій; вивчаються основні засади внутрішнього контролю діяльності підприємства у міжнародній сфері. Пропонуються напрямки удосконалення методичного забезпечення обліку та контролю експортних операцій на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: експортні операції, оподаткування, документальне забезпечення, аналіз, внутрішній контроль.

ANNOTATION

Sandetska N. Y. "Export operations in the field of foreign economic relations: accounting, analysis, control (on the example of Finagro LLC)"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and taxation» for the educational program «Accounting, auditing and tax consulting»

(code and name of the specialty)»

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2024.

The work examines the essence, classification of export operations, their regulatory regulation, and the procedure for displaying financial results from export operations in accounting.

The general economic characteristics of LLC "Finagro" are given and the specifics of export operations and their reflection in the accounting and taxation system at the domestic enterprise are traced.

Methodical aspects of the analysis of the effectiveness of export operations are considered; the basic principles of internal control of the enterprise's activities in the international sphere are studied. Directions for improving methodical accounting and control of export operations at domestic enterprises are proposed.

Keywords: export operations, taxation, documentation, analysis, internal control.